Porvoon kaupungin hallitusohjelmatavoitteet

Kaupunginhallitus 19.10.2026 § 238
2497/00.01.01.01/2026

Valmistelu ja lisätiedot
kaupunginjohtaja Jani Pitkäniemi
yhteys- ja viestintäjohtaja Aino-Marja Kontio
apulaiskaupunginjohtaja Fredrick von Schoultz
sivistysjohtaja Sari Gustafsson
kaupunkikehitysjohtaja Dan Mollgren
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Porvoon kaupungin vaikuttamis- ja edunvalvontatyön tavoitteena on edistää ennakoivasti ja tietoon perustuen kaupungin strategisia tavoitteita vaikuttamalla kaupungin ulkopuoliseen valmisteluun ja päätöksentekoon alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Vuoden 2027 eduskuntavaaleja silmällä pitäen on tunnistettu viisi Porvoon kaupunkistrategiaan perustuvaa tavoitetta.

- Kilpilahden vihreä siirtymä ja huoltovarmuus vahvistuvat.
- Uusi sairaala ja hyvinvointikeskus turvaa itäisen Uudenmaan välttämättömät sosiaali-, terveys- ja päivystyspalvelut.
- Itäradan suunnittelu jatkuu.
- Korkeakoulupaikat ja joustavat koulutuspolut vastaavat kasvukeskusten työvoimatarpeisiin.
- Kasvukaupunkien kehittymisen mahdollisuudet turvataan.

Seuraavassa vaiheessa on tarkoitus valmistella vaikuttamistyölle pysyvä toimintamalli, jossa määritellään mm. työnjakoon, yhteistyöhön ja verkostoihin liittyviä kysymyksiä. Vaikuttamis- ja edunvalvontatyön tavoitteiden toteutumista seurataan jatkossa kaupunkistrategian raportoinnin yhteydessä.

Kilpilahden vihreä siirtymä ja huoltovarmuus vahvistuvat

Kirjaukset hallitusohjelmaan:

- Hallitus mahdollistaa vetyinfran rakentumisen Porvoon Kilpilahden alueelle sekä vahvistaa alueen sähköverkon riittävyyttä ja toimintavarmuutta. Kilpilahden teollisuusalue kytketään kansalliseen vetyverkkoon.
- Hallitus mahdollistaa pitkäjänteisellä, ennakoitavalla ja kunnianhimoisella ilmastopolitiikalla investoinnit vihreän, uusiutuvan vedyn tuotantoon ja hyödyntämiseen. Valtio solmii vetytaloutta edistävän kasvusopimuksen kasvukaupunkien kanssa.
- Hallitus edistää uusiutuvien ja kierrätettyjen raaka-aineiden käyttöä polttoaineiden, muovien ja kemikaalien tuotannossa.
- Hallitus vahvistaa Kilpilahden alueen huoltovarmuutta ja turvallisuutta.

Porvoon Kilpilahti on strategisesti merkittävä alue Suomen energiahuollon, huoltovarmuuden, teollisen viennin ja vihreän siirtymän kannalta. Yhtenä Pohjoismaiden suurimmista öljynjalostuksen ja kemianteollisuuden keskittymistä alue työllistää lähes 4 000 henkilöä. Kilpilahdessa toimii yhtenäinen teollinen arvoketju raakaöljystä muoveiksi sekä merkittäviä bio- ja kiertotalouden hankkeita, kuten uusiutuvien polttoaineiden, muovin kierrätyksen ja uusiutuvan vedyn investointi- ja kehityshankkeita. Alueella sijaitsevat myös teknologiakeskus koelaitoksineen, voimalaitos, logistiikkaterminaaleja sekä Suomen suurin satama kuljetettujen tuotemäärien perusteella.

Kilpilahden alueella on merkittävä potentiaali, johon tulee panostaa investointina koko Suomen kasvuun, kilpailukykyyn, vientiin ja verotulopohjaan. Kilpilahti on myös yksi Suomen suurimmista kasvihuonepäästöjen tuottajista ja fossiilisesti tuotetun vedyn käyttäjistä, minkä vuoksi alueella on poikkeuksellisen suuri potentiaali myös päästövähennysten toteuttamisessa.

Alueen vetytaloutta kehittämällä voi vähentää teollisuuden päästöjä ja edistää näin Suomen ilmasto- ja energiatavoitteita merkittävästi. Kansallinen vetyverkko tulee rakentaa yhdistämään suuret tuotantokeskittymät, kuten Kilpilahti, vedyn käyttäjiin ja Euroopan vetyverkkoon. Keskitetty tuotanto ja toimiva siirtoverkko mahdollistavat vedyn kustannustehokkaan hyödyntämisen teollisuudessa, liikenteessä ja uusissa tuotteissa. Uusiutuvat polttoaineet ovat tärkeä osa Suomen ilmasto- ja liikennepolitiikkaa sekä keskeinen keino saavuttaa EU:n Suomelle asettamat päästövähennysvelvoitteet taakanjakosektorilla. Jos jakeluvelvoitetta kevennetään, ei liikenteen päästövähennystavoitteita todennäköisesti saavuteta.

Kilpilahti on myös kriittinen osa Suomen energia- ja polttoainehuoltoa, ja siksi alueen toimintamahdollisuudet, turvallisuus ja huoltovarmuus on varmistettava. Alueen tuotannon, varastoinnin, sataman tai jakeluterminaalien häiriöt vaikuttaisivat laajasti Suomen talouteen, vientiin ja yhteiskunnan päivittäiseen toimintaan.

Uusi sairaala ja hyvinvointikeskus turvaa itäisen Uudenmaan välttämättömät sosiaali-, terveys- ja päivystyspalvelut

Kirjaukset hallitusohjelmaan:

- Hallitus mahdollistaa Porvoon uuden sairaalan ja hyvinvointikeskuksen toteuttamisen HUS:in, Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Porvoon kaupungin yhteisenä kärkihankkeena niin, että rakentaminen voi käynnistyä 2030-luvun alussa.
- Uusi sairaala ja hyvinvointikeskus toimii koko itäisen Uudenmaan kaksikielisenä lähisairaalana, jossa toimii myös erikoissairaanhoidon ympärivuorokautinen päivystys. Uusi sairaala ja hyvinvointikeskus on keskeinen osa alueen huoltovarmuutta ja varautumista.

Porvoon nykyinen sairaala ja Näsin sosiaali- ja terveysaseman tilat ovat käyttöikänsä päässä ja vaatisivat mittavia peruskorjauksia. Nykyinen tilaratkaisu ei vastaa pitkällä aikavälillä kasvavan, kaksikielisen alueen palvelutarpeeseen.

Uusi sairaala ja hyvinvointikeskus palvelee koko itäistä Uuttamaata, ja sen rooli kaksikielisenä ja päivystävänä lähisairaalana on turvattava. Uusi yhteinen sairaala ja hyvinvointikeskus mahdollistaa myös perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tiiviimmän integraation, sujuvammat hoitoketjut sekä turvalliset, terveet ja toiminnan vaatimuksia vastaavat tilat.

Hanke on samalla keskeinen osa itäisen Uudenmaan huoltovarmuutta ja varautumista. Uuden sairaalan ja hyvinvointikeskuksen on kyettävä turvaamaan päivystyksen, kiireellisen hoidon ja muiden välttämättömien sosiaali- ja terveyspalvelujen jatkuvuus myös vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Kyse on koko itäisen Uudenmaan palvelujen, turvallisuuden ja saavutettavuuden kannalta välttämättömästä investoinnista. Valtion rahoitus- ja ohjausratkaisujen on mahdollistettava välttämättömät investoinnit myös hyvinvointialueiden talouden sopeutustilanteessa.

Hankkeen eteneminen edellyttää HUS:in, Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen, Porvoon kaupungin ja valtion yhteisiä ratkaisuja. Porvoo varmistaa omalta osaltaan hankkeen edellyttämät kaavoitus-, infra- ja saavutettavuusratkaisut.

Itäradan suunnittelu jatkuu

Kirjaukset hallitusohjelmaan:

- Hallitus jatkaa Itäradan suunnittelua. Itärata suunnitellaan hankeyhtiömallilla toteutusvalmiuteen.
- Lentorata suunnitellaan ja toteutetaan niin, että se mahdollistaa radan jatkamisen idän suuntaan.
- Itäradan myötä Helsingin ja Porvoon välille mahdollistaan myös lähijunaliikenne.
- Hallitus tukee kasvavien kaupunkiseutujen joukkoliikenteen pitkäjänteistä kehittämistä nostamalla joukkoliikenteen valtiontuen pysyvästi pohjoismaiselle tasolle.

Itärata on suunnitteilla oleva uusi ratayhteys pääkaupunkiseudulta Porvoon ja lentoaseman kautta Kouvolaan. Se liittyy Kouvolassa nykyisiin Savon ja Karjalan ratoihin, ja etelässä se yhdistyy Lentorataan (lentoasema-Helsinki). Liikennöinti on tavoitteena avata vuoteen 2040 mennessä. Itärata yhdistää kaksi miljoonaa ihmistä seitsemän maakunnan alueella ja liittää uuden alueen eli itäisen Uudenmaan raideliikenteen piiriin. Tavoitteena on kolmen tunnin matka-aika Helsingistä Kuopioon ja Joensuuhun. Raideyhteydet lyhentävät matka-aikaa Porvoosta Helsinkiin tunnista puoleen tuntiin.

Itärata vahvistaa koko itäisen Suomen elinvoimaa ja saavutettavuutta ja parantaa näin Suomen huoltovarmuutta- ja kokonaisturvallisuutta.

Nopea raideyhteys avaa uusia mahdollisuuksia yrityselämälle, investoinneille, oppilaitoksille, matkailulle sekä toimiville työmarkkinoille.

Itärata kytkee itäisen Suomen tiiviimmin Eurooppaan ja vahvistaa sen saavutettavuutta, vientiä ja asemaa osana eurooppalaisia sisämarkkinoita. Itärata on osa Euroopan laajennettua liikenteen TEN-T-ydinverkkoa, jonka mukaiset raideyhteydet on tarkoitus toteuttaa vuoteen 2040 mennessä. Laajennettuun ydinverkkoon kuuluminen mahdollistaa huomattavan EU-rahoituksen saamisen.

Rata on suuri mahdollisuus itäiselle Uudellemaalle ja Porvoolle. Noin neljäsosa Porvoon työssäkäyvistä suuntaa töihin pääkaupunkiseudulle, valtaosin henkilöautolla. Itärata yhdistää Porvoon uutena kaupunkina rataverkkoon ja tuo tuhansille pendelöijille nopean yhteyden Vantaalle ja Helsinkiin. Samalla avautuu mahdollisuus Porvoon lähijunayhteyden valmisteluun.

Kasvavat kaupunkiseudut tarvitsevat myös toimivaa ja kohtuuhintaista sisäistä joukkoliikennettä, jotta työvoima pääsee liikkumaan. Kaupunkiseutujen joukkoliikenteen pitkäjänteinen kehittäminen edellyttää riittävää ja ennakoitavaa valtion tukea.

Korkeakoulupaikat ja joustavat koulutuspolut vastaavat kasvukeskusten työvoimatarpeisiin

Kirjaukset hallitusohjelmaan:

- Hallitus lisää korkeakoulutuksen aloituspaikkoja ja resursseja ja suuntaa ne kasvukeskuksiin väestörakenne ja alueellinen koulutuspaikkapula huomioiden.
- Porvoon alueen ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoja ja tutkintovalikoimaa lisätään huomioiden alueen erityispiirteet ja huoltovarmuus. Painopisteinä tekniikan koulutusalat, sosionomikoulutus ja muut julkisten palvelujen osaajatarpeet.
- Hallitus vahvistaa ammatillisen koulutuksen rahoitusta sekä joustavia ja selkeitä jatko-opintopolkuja toisen asteen koulutuksesta korkeakouluihin.
- Koulutuksen järjestäjille mahdollistetaan alueiden työvoimatarpeita vastaavat ketterät järjestämisluvat.
- Hallitus kehittää uuden toiminta- ja rahoitusmallin, joka mahdollistaa alanvaihdon sekä nuorten ja aikuisten osaamisen jatkuvan päivittämisen erityisesti työvoimapulasta kärsivillä aloilla.

Uusimaa on koko Suomen kasvun ja kilpailukyvyn moottori. Uudenmaan kasvukaupungit tarvitsevat kipeästi osaavaa työvoimaa palveluiden ja investointien tuottamiseen sekä kriittisen infran ylläpitoon. Tästä huolimatta Uudellamaalla on selvästi vähemmän korkeakoulujen aloituspaikkoja kuin muualla Suomessa asukasmäärään, nuorten ikäluokkien määrään sekä työvoimatarpeeseen nähden.

Kasvukeskusten koulutuspaikkojen määrän ja laadun pitää vastata alueen osaamis- ja työvoimatarpeita. Koulutuksen järjestäjien järjestämisluvissa pitää voida huomioida joustavasti alueen

työvoimatarpeet ja huoltovarmuuden ylläpito. Myös nuorten näkökulmasta on tärkeää, että opiskelupaikat löytyvät läheltä koteja, lähipiiriä ja tulevia työpaikkoja. Tämä varmistaa oppimista tukevan työssäoppimisen ja korkeakouluharjoittelun jo heti opintopolun alussa.

Osaavaa työvoiman tarve on suuri myös itäisellä Uudellamaalla ja Porvoon seudun kasvukeskuksessa. Itäisellä Uudellamaalla on paljon julkisia ja kaupallisia palveluita sekä merkittävää vientiteollisuutta ja energiatuotantoa, kuten Kilpilahden teollisuusalue sekä Loviisan ydinvoimalaitos. Porvoo on itäisen Uudenmaan keskus ja kasvukaupunki, ja sen elinvoima on useidenkin eri mittareiden mukaan valtakunnallisesti erittäin vahva niin yritysdynamiikan, väestön ja muuttoliikkeen, veto- ja pitovoiman kuin keskusta-alueen kehityksenkin suhteen.

Kasvukaupunkien kehittymisen mahdollisuudet turvataan

Kasvavat kaupungit ovat koko Suomen kasvun, investointien, työllisyyden ja verotulojen vetureita. Väestön ja taloudellisen toiminnan keskittyminen kasvukeskuksiin jatkuu, minkä vuoksi niiden toimintaedellytysten turvaaminen on koko Suomen etu. Samalla kasvavat kaupungit ratkaisevat monia kansallisesti merkittäviä kysymyksiä, kuten työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa, kotoutumista, asumista, liikennettä, segregaation ehkäisyä sekä ilmastonmuutoksen hillintää.

Kuntia ja julkisia palveluja uudistettaessa on turvattava kasvukaupunkien mahdollisuudet vastata näihin haasteisiin. Kasvavilla kaupungeilla tulee säilyä laaja palveluiden järjestämisvastuu, eikä niiden tehtäviä tule siirtää hyvinvointialueille. Kasvukaupunkiverkoston ja valtion välistä sopimusperusteista yhteistyötä tulee vahvistaa teemakohtaisilla kasvusopimuksilla sekä lisätä paikallista joustavuutta yksityiskohtaisen sääntelyn ja mitoitusten sijaan.

Kunnallisen itsehallinnon ja paikallisen päätöksenteon on säilyttävä suomalaisen demokratian perustana. Kuntauudistusten tavoitteena pitää olla elinvoimaiset ja taloudellisesti kestävät kunnat, joilla on aidot mahdollisuudet järjestää palveluja paikallisista tarpeista lähtien. Uudistukset eivät saa johtaa sirpaleiseen hallintoon tai heikentää kuntien johtamismahdollisuuksia.

Kuntien rahoitusjärjestelmää uudistettaessa on tarkasteltava kokonaisuutta, ei pelkästään valtionosuusjärjestelmää. Rahoitusratkaisujen tulee tunnistaa kasvukaupunkien merkitys Suomen talouskasvulle, investoinneille, työllisyydelle ja verotulojen muodostumiselle. Uudistukset eivät saa heikentää kasvukuntien mahdollisuuksia investoida kasvuun, infrastruktuuriin ja palveluihin.

Kunnilla tulee säilyä merkittävä osuus yhteisöveron tuotosta, jotta niillä on vahvat kannusteet elinvoiman, yritystoiminnan ja työllisyyden edistämiseen. Valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa on vältettävä päällekkäisiä leikkauksia niille kasvukunnille, jotka olivat jo sote-uudistuksessa nettomaksajia. Uudistus ei saa heikentää erityisesti

Uudenmaan kasvukuntien kykyä rahoittaa kasvun edellyttämiä investointeja ja palveluita.

Kohtuuhintainen asuminen on kasvun edellytys. Valtion tukema asuntotuotannon avulla on rakennettu myös Porvoossa merkittävä määrä kohtuuhintaisia asuntoja. Asuntojen kysyntä olisi edelleen vahvaa, mutta uusien hankkeiden toteuttaminen on vaikeutunut valtion tukien ja rahoitusmahdollisuuksien vähentyessä.

Valtion tulee uudistaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon tuki- ja rahoitusmallit pitkäjänteisesti yli hallituskausien. Tuen jakamisessa pitää huomioida kasvukaupungit myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Tarpeettomista rajoituksista, jotka estävät kuntakonsernien yleishyödyllisten vuokrataloyhtiöiden kiinteistökannan käytön rakennuslainojen vakuutena, tulee luopua. Valtion tulee vaikuttaa EU-tasolla siihen, etteivät EU:n velka- ja alijäämäsäännöt heikennä mahdollisuuksia rakentaa kohtuuhintaisia asuntoja Suomessa.

Kunnille ja työllisyysalueille on annettava riittävät toimivaltuudet ja rahoitus kehittää työvoima-, kotoutumis-, koulutus- ja elinkeinopalveluista vaikuttavia kokonaisuuksia paikallisiin tarpeisiin. Työllisyyspalvelujen yksityiskohtaista sääntelyä pitää vähentää ja vahvistaa kuntien kannusteita työllisyyden ja työnvälityksen parantamiseen. Työvoimaviranomaisen ja hyvinvointialueiden vastuita tulee selkeyttää niin, että asiakas voidaan ohjata mahdollisimman nopeasti oikeaan palveluun ja oikealle vastuutaholle. Yhteisiä digitaalisten ratkaisuja on tarve kehittää työn tuottavuus ja tiedolla johtaminen keskiössä.

Onnistunut kotoutuminen vahvistaa työllisyyttä, yritysten kasvumahdollisuuksia, alueiden kasvua, elinvoimaa sekä veto- ja pitovoimaa. Hallituksen tulee turvata kunnille riittävät resurssit ja toimivaltuudet nopeaan kielen oppimiseen, työllistymiseen tai koulutukseen sijoittumiseen ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen – painottaen kotoutumisen kaksisuuntaisuutta, eli yhteiskunnan ja työelämän vastaanottavuutta, yhdenvertaisuutta ja myönteistä asenneilmapiiriä.

Kaupunginjohtaja
Kaupunginhallitus hyväksyy Porvoon kaupungin hallitusohjelmatavoitteet vuoden 2027 eduskuntavaaleja varten.

Päätös
Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.